

lysende nog för de strävanden som ligga bakom samlings: Die Liturgie als Erlebnis (Liturgien som upplevelse).

Den idé som ligger bakom jesuiten Kramps häften i samma serie är för god för att icke nämnas. Deras titel är: Messliturgie und Gottesreich. Och avsikten är att ur kyrkoårets idé belysa de till varje söndag hörande texterna och bönerna. Var finnes väl på evangelisk mark något liknande försök att göra de utomordentliga uppbyggelsevärden som ligga i vårt kyrkoår tillgängliga för kyrkofolket?

Jag kan icke underlåta att också erinra om de många ofta förträffliga upplagorna av kyrkans böcker med översättningar och liturgiska förklaringar för folket. De yppersta äro, tänker jag, de av benediktinerna i Beuron redigerade senaste upplagorna av Schott's kända Messbuch och Vesperbuch. Även de, icke minst den senaste, kunna nog ge en protestant åtskilligt att tänka på. Detsamma gäller ock om de små, prydliga, av munkarna i Maria Laach utgivna liturgiska folkböckerna.

Människorna skola lära sig att förstå och leva kyrkans liv. Hennes heliga språk och urgamla former knyta människorna samman med gångna slakten och med deras trosyskon över hela världen. Hennes heliga mysterier och hennes bönsrökelse knyta människorna samman med deras Gud. Vad behöves mera?

Det berättas att när Pius X hade utfärdat sin motu proprio angående kyrkomusiken (vi återkomma strax till den) i vilken han mycket strängt förbjöd all profan musik i kyrkan, så klagade en romersk präst hos honom: »Men, helige Fader, vad skall man väl nu egentligen sjunga i ottan och vespren?» Pius svarade då: »Min son, man sjunger icke i ottan och vespren utan man sjunger ottan och vespren»¹.

Vi kunde med en liten ändring i Pius' svar få ett gott uttryck för den romerska kyrkans vilja med avseende på liturgien: man skall icke vara med i eller vid liturgiens utförande utan man skall uppleva eller genomleva liturgien själv. I den möter Gud. (forts.)

Knut Peters.

I anledning av Handboksrevisionen.

(Den av kyrkomötet begärda varssamma revisionen av vår gällande handbok torde på åtskilliga håll ha väckt till liv förhoppningar om liturgiska önskemåls förverkligande. I den mån de ligga inom ramen för denna tidskrifts intressen vill redaktionen gärna ge plats åt insändare från våra läsare i anledning av handboksrevisionen.)

En liturgisk detalj.

I förra numret av denna tidning lämnade musikdirektör S. Sjöberg

en serie förträffliga anvisningar rörande högmässans musikaliska skick, vilka, om de följdes, skulle i hög grad främja den liturgiska kulturen i musikaliskt hänseende. Beträffande en detalj måste jag dock hävda en annan uppfattning än författaren. Låt vara, att denna detalj kan synas liten, så är den dock icke oviktig. Det heter i den åsyftade uppsatsen: »musiken mellan Pax och Agnus Dei bör fortgå så länge, att Agnus Dei börjar sjungas först då utdelningen börjar». Att

¹ Wagner, Einführung in die kath. Kirchenmusik, s. 3.

detta på många ställen är praxis, vet jag väl. Men är denna praxis sådan, att den bör förordas?

Se vi på vår nuvarande Handboks föreskrift rörande Agnus Dei, torde vi därav få sluta, att Handboken avser en annan praxis. Rubriken i fråga lyder: »Nu framträda nattvardsgästerna under dämpat orgelspel, varefter församlingen stående sjunger: O Guds Lamm — —». Sedan Agnus Dei sjungits, lämnas följande anvisning: »Därefter sjunges av församlingen under utdelandet av den heliga måltiden lämpliga psalmer — — —». Av dessa båda rubriker torde få anses framgå, att Handbokens mening är, att hela församlingen (sålunda även de till altaret framkomna nattvardsgästerna) stående sjunga »O Guds Lamm». Först därefter börjar utdelningen.

Att Handbokens föreskrift rörande distributionen, så fattad, representerar en bättre praxis än den ovan antydda torde vara tämligen tydligt. Agnus Dei hör med till det föregående och bör därför utföras innan kommunionen börjar. Den naturliga inskränningen är givetvis mellan Agnus Dei och nattvardspsalmen, ej mellan Pax och Agnus Dei, som båda såväl historiskt som logiskt hänga på det närmaste tillsammans med varandra.

Av det inbördes sammanhanget mellan Pax och Agnus Dei framgår emellertid, att Handbokens föreskrift i ett annat hänseende är otillfredsställande. De böra få följa omedelbart på varandra, utan något mellanspel. Således icke blott distributionen utan ock nattvardsgästernas framträdande bör äga rum först efter avsjungandet av »O Guds Lamm». Önskligt vore, att

den blivande handboksrevisionen rättade den nuvarande, utan tvivel mindre lyckade, anvisningen.

Knut Peters.

En inkonsekvens.

Vid — jag vill minnas — 1917 års handboksrevision vidtogs bl. a. den ändringen i högmäsoordningen, då nattvardsgång icke hålles, att Amen efter Allmänna Kyrkobönen läses av prästen, men sjunges av församlingen efter Fader vår. Vid högmässa med nattvardsgång står emellertid den äldre anordningen kvar med sjunget Amen efter Allmänna Kyrkobönen och av prästen läst efter Fader vår.

I ett avseende måste denna inkonsekvens betecknas såsom mycket olycklig. Då den s. k. offertoriepsalmen vid högmässa med nattvardsgång följer omedelbart på Allmänna Kyrkobönen kräves alltså en modulation från Amen till denna psalm. Väljer nu organisten ej en lämplig tonart för detta Amen kan han här, på en ömtålig plats i liturgien, tvingas till en besvärande utvikning. Under alla omständigheter böra modulationer inom mässan så långt möjligt undvikas. Det synes därför vara ett litet kyrkomusikaliskt önskemål för handboks-nämnden att pröva och beakta att i detta avseende de båda alternativen för högmässan bringas till överensstämmelse med varandra, så att Amen efter Allmänna Kyrkobönen i båda fallen må läsas av prästen.

Beträffande Amen efter Fader vår torde däremot i båda alternativen den nuvarande anordningen vara den lämpligaste.

Menaseach.